

Predikan 13 sönd. e. Trefaldighet

2016-08-21 i Finnåker, kyrkoherde Sten Rydh

Psalm:

Kom Helge Ande, Herre Gud, giv lust att hålla dina bud. Vår köld, vår tröghet övervinn, o, kom i våra hjärtan in! Du helga kraft, med nådens sken gör viljan god, gör själen ren, att livets väg vi glada gå och heligt rörda sjunga må: Halleluja, halleluja! (Sv. Ps. 134:1 = LK 117).

* * *

I Guds, Faderns, + Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Bön: Käre himmelske Fader! Vi tackar dig för din stora nåd genom Jesus Kristus. Hjälp oss nu med din Helige Ande att vi lyssnar noga på Ordet så att vi förstår det och tar det till oss i trogna hjärtan.

Predikotext (2 årg. Matt. 5:43-6:4). Älska era ovänner

Jesus sade till sina lärjungar:

Ni har hört att det är sagt: Du ska älska din nästa och hata din fiende. Jag säger er: Älska era fiender och be för dem som förföljer er. Då är ni er himmelske Fars barn, för han låter sin sol gå upp över onda och goda och låter det regna över rättfärdiga och orättfärdiga. För om ni älskar dem som älskar er, vilken lön får ni för det? Gör inte tullindrivare det också? Och om ni bara hälsar på era bröder, vad gör ni för märkvärdigt med det? Gör inte hedningar det också? Var alltså fullkomliga, så som er himmelske Far är fullkomlig.

Akta er för att göra era goda gärningar inför människor, för att bli sedda av dem. Då får ni ingen lön hos er Far i himlen. När du ger en gåva ska du inte basunera ut det, så som hycklarna gör i synagogorna och på gatorna för att bli ärade av människor. Jag säger er sanningen: De har fått ut sin lön. Nej, när du ger en gåva, låt inte din vänstra hand veta vad den högra gör. Då ges din gåva i det fördolda, och då ska din Far, som ser i det fördolda, belöna dig.

Dagens ämne i evangelieboken är "vår nästa". Predikan kommer att handla om vad kärleken är och vad den inte är. Hur förhåller sig kärleken till Bibelns lära om lag och evangelium. Vi skall då först se vad "den moderna synen" på kristendomen innebär, och sedan vad Bibeln lär om den sanna, kristna kärleken.

1. Den "moderna synen" på kristendomen

Låt oss först se lite på hur dagens texter brukar utläggas inom det vi kan kalla "den moderna synen" på kristendomen. Det är det budskapet vi idag hör nästan överallt, i media, i kyrkorna, bland politiker och folk i allmänhet.

Jesus framhåller i vår text att vi skall älska vår nästa. "Den moderna synen" menar att detta är evangelium. I GT talas det mest om hat och hämnd, men i NT kommer den milde Jesus, som lär oss att vi i stället skall älska alla människor, till och med våra fiender. Jesus tar ju avstånd från den "gamla" synen

Ni har hört att det är sagt: Du ska älska din nästa och hata din fiende (v. 43).

Istället framhåller han

Älska era fiender och be för dem som förföljer er (v. 44).

Alltså drar man slutsatsen att GT stod för hat och hämnd, men att Jesus och NT står för den gränslösa kärleken till alla människor, vilket man kallar evangelium. Evangelium innebär enligt "den moderna synen" att vi godkänner alla uttryck kärleken kan ta sig, t.ex. samkönade äktenskap och prideparader. Samtidigt är man är förskräckt över att det fortfarande finns s.k. *fundamentalistiska* grupper som är abortmotståndare och förespråkare för att sexuella relationer utanför äktenskapet är synd. För att ytterligare stryka under sin syn på kärleken som vår tids evangelium citerar man också ordet:

Bokstaven dödar, men Anden gör levande (2 Kor. 3:6).

Här ser vi ju tydligt, menar man, att de "bokstavstroga" har fel. Fundamentalisterna har aldrig förstått att man måste komma bort från bokstaven till den levande Anden. De som håller fast vid att Bibeln är Guds ord från pärm till pärm, från ord till ord, de är fast i den gammaltestamentliga inställningen, som Jesus här förkastar. De är lagiska fariseer som tror att Bibeln är någon sorts lagbok. Nej, vi måste istället följa Jesu enkla lära om den gränslösa kärleken, som upphäver alla skillnader.

Ja, man går inom "den moderna synen" vidare och förklarar att allt tal om Guds vrede och straff också måste upphävas i kärlekens och evangeliets namn. Gud är inte någon däruppe eller därute, som har all makt i himmelen och på jorden. Nej, Gud är - om han finns - ett mystiskt väsen inom oss. Alla människor är i grunden goda och om det finns en himmel kommer alla självklart dit. Detta måste också visa sig i att kyrkan blir verkligt ekumenisk och öppnar sig för alla tänkbara riktningar. Det är först då alla blir ett i kärleken så att världen kan tro.

En sak är dock viktig i den moderna religionen. Man måste verkligen anstränga sig så att alla goda, kärleksfulla krafter kan förenas mot ondskan i världen. Vi måste tillsammans kämpa mot miljöförstörelsen. Vi måste tillsammans kämpa för jämställdheten. Vi måste se på den barmhärtige samaritens exempel och tillsammans kämpa för att få en bättre värld. Det är ju detta evangeliet handlar om - menar man - kärleken till alla människor.

Så har den "moderna kristendomen" och dess främsta företrädare, de teologiska professorerna, biskoparna och kyrkoledarna tillsammans med denna världens människor, sekulariserade politiker och makthavare, vetenskapsföreträdare, mediefolk m.fl. förenat sig mot den gamla, rätta bibliska kristendomen, som vi nu skall tala om.

2. Jesu och apostlarnas lära om lagen

Om man noga läser både GT och NT kommer man att märka, att Bibelns undervisning står i direkt motsats till det man idag vanligen kallar kristendom eller religion. **Det första misstaget** är att man inte alls har förstått **vad lagen är**. Man tror att GT kännetecknas av stränga lagar om hat och hämnd, medan Jesus i NT predikar kärlekens milda budskap. Men i Bibeln är lagen detsamma som **kärlekens** budskap! Jesus sammanfattar Mose lag i det dubbla **kärleksbudet**. En man ville sätta Jesus på prov och frågade honom:

Mästare, vilket är det största budet i lagen?" Han svarade: " Du ska älska Herren din Gud av hela ditt hjärta och av hela din själ och av hela ditt förstånd. Det är det största och första budet. Sedan kommer ett som liknar det: Du ska älska din nästa som dig själv. På dessa två bud hänger hela lagen och profeterna" (Matt. 22:36ff).

Kärleksbudet är **en sammanfattning av tio Guds bud**, enligt både Moses, profeterna, Jesus själv och apostlarna. Kärleksbudet är inte ett allmänt tal om "gränsoverskridande kärlek" utan en sammanfattning av bestämda **bud, som kommer från Gud själv**. Enligt Bibeln kan man aldrig förstå buden och kärleken om man inte förstår att buden kommer från Gud själv och är ett uttryck för Hans absoluta vilja. Tio Guds bud är vad Gud vill med oss och varenda människa. Gud vill att varje människa skall

erkänna Gud för den Han är och älska Honom över allting. Det är alltså inte fråga om någon obestämd kärlek, utan en **kärlek till Bibelns Gud**. Och Bibeln sammanfattar budskapet om Gud i några punkter som är klara och tydliga:

1. Gud är evig. Han har alltid funnits. Han är till före allting och det är Han som uppehåller allting och gör så att vi kan leva, andas, röra oss och finnas till.
2. Gud är den treenige Guden av evighet, Fadern, Sonen och den Helige Ande.
3. Gud har all makt i himmelen och på jorden. Inte en enda sparv faller till marken utan att Gud vill det, säger Jesus. Inte ett enda hårstrå på våra huvuden kan krökas om inte Gud låter det ske!
4. Gud är oföränderlig. Han är densamme i alla tider.
5. Gud handlar i historien. Han skapade världen. Han var med Adam och Eva i paradiset. Han kallade Abraham ut ur den hedniska omgivningen och ledde honom till Kanaans land, Han förde folket ut ur Egypten. Han lät Jesus Kristus födas i Betlehem, leva här på jorden, lät honom dö på korset och uppstå ut ur graven och fara upp till himmelen. Han kallade apostlarna att gå ut i hela världen. Han har alla världens konungar och ledare och riken i sin hand, och ingen av dem förmår någonting om inte Gud tillåter det. Han skall också göra slut på historien när Han kommer tillbaka till domen. Han skall upprätta det eviga, himmelska riket för alla troende, men låta alla ogudaktiga bli fördömda.
6. Gud är både sträng och rättvis och kärleksfull. Han älskar varje människa och vill att alla människor skall bli frälsta. Därför har Han sänt sin ende Son i världen till försoning för alla människor.
7. Gud har sänt sin Helige Ande för att evangelium om Jesus Kristus skall predikas så att människor blir omvända och saliga.

När nu Bibeln talar om lagen och kärleken, så är det först och främst frågan om att älska **denne evige Gud** av allt hjärta, av själ, av all kraft och av allt förstånd. Detta är något helt annat än vad den "moderna kristendomen" lär. Den moderna kristendomen tror att kärleken är något vi kan prestera av egna krafter när vi gör så gott vi kan. Men när man hör att vi måste älska **Bibelns Gud** över allting precis som Han beskrivs i både GT och NT, då blir man förskräckt! Inte kan någon modern människa gå med på något sådant. Det är ju att acceptera gamla testamentets förskräckliga gudsbild! Nej, man vill enbart ha den snälle, vänlige, kärleksfulle Jesus, utan alla stränga bud, utan allt tal om hämnd och straff och nödvändigheten av omvändelse.

Här visar sig **det andra stora misstaget**. Man förstår inte Jesu utläggning av Guds lag. Jesus mildrar inte lagen, utan tvärtom, **han skärper den!** Det var i själva verket fariséerna och de skriftlärde som försökte mildra lagen. Det var de som lärde att man skulle "älska sin nästa men hata sin fiende". De sänkte den ribba som Gud hade satt upp genom lagens absoluta bud om kärlek till alla människor. Jesus visar att lagens krav är mycket högre än vad fariséerna trodde. De ville visserligen ha en sträng lag, men ändå en lag som människan kunde uppfylla, åtminstone med Guds hjälp. Därför lärde de bara den naturliga kärleken, som enbart sträcker sig till dem som svarar med tacksamhet och vänlighet. Men de som är otacksamma och fientliga mot oss kan vi inte älska och vi är inte heller skyldiga att göra det. Snarare har vi full rätt att "hata våra fiender", menade de skriftlärde på Jesu tid.

Samma förändring och mildring av lagen gjorde de påviska på Luthers tid. Man menade att det är orimligt att Gud skulle ge en lag som vi inte kan hålla. Därför lärde de liksom fariséerna att vi med Guds hjälp kan hålla lagen. Ja, man gick ännu längre. När Jesus talade om kärleken till fienderna sade man, att detta är s.k. överloppsgärningar som inte är nödvändiga att hålla, inte befallda av Gud. Men om någon då anstränger sig särskilt

mycket och gör mer än vad lagen befäller, kan detta komma andra människor till del och t.ex. hjälpa dem ur skärselden. De menade sig inte bara kunna hålla Guds bud utan till och med göra mer än vad Gud kräver! Luther är djupt upprörd över detta och skriver:

*Här skall vi svara dem som missbrukar dagens evangelium (Luk. 10) med sin skamliga lära. Jesus berättar om samariten som gav två silvermynt till värdshusvärden och befälde honom att sköta om den slagne mannen. ”Och vad du därutöver gör skall jag ersätta när jag kommer tillbaka”, sade samariten. Av detta har munkarna och sofisterna tänkt ut sina lögner om särskilda gärningar som de kallar ”överloppsgärningar”. Det innebär att en människa gör mer än vad Gud har befällt, mer än vad han är skyldig att göra. Och sådana lögner bekräftar de med Kristi predikan (Matt. 5:21ff), och menar att det bara är s.k. **evangeliska råd** han ger. ... Dessa lögner och smädelser säljer de sedan för pengar. Sådant har därtill också deras gud, påven, stadfäst och han har kanoniserat och upphöjt sina helgon som människor, vilka genom dessa gärningar har stärkt hans gudom och makt även över de döda i skärselden (SL 11, 1569).*

Luther är med rätta upprörd, men vad skulle han då sagt om vår tids ”moderna kristendom”? Den sänker ju lagens ribba ända ner till marknivå, så att varenda människa som vill bekvämt kan promenera över. Ingenting finns där längre kvar av Bibelns lära om det totala syndafördärvet och människans trålbundna vilja.

Istället ondgör sig ”den moderna kristendomen” över varje försök att göra lagen till en alltför hög ribba, och särskilt mot tanken att Gud själv skulle ha placerat ribban så högt, att ingen enda av oss kan hoppa över. Höjdhoppsbilden konkret: Om fariséernas höjdhoppssribba var cirka 2 meter så var de påviska nere på ungefär 1 meter, medan vår tids modernister har kommit ner till 10 cm! Men vad lär Jesus? Han sätter ribban så högt att ingen kan komma över! Han säger:

Om inte er rättfärdighet går långt över de skriftlärdas och fariseernas, kommer ni aldrig in i himmelriket (Matt. 5:20).

Jesu och apostlarnas lära är att lagens krav är att vi måste vara fullkomliga. Vi måste älska Gud över allting och vår nästa som oss själva. Det är inte bara fråga om att lyda lagen i det yttre så att vi låter bli att stjäla, mörda, begå äktenskapsbrott eller ljuga. Att vara ärlig och hederlig inför människor är visserligen en god sak, som Bibeln värdesätter. Men det är inte detsamma som att uppfylla Guds lag. Jesus visar det genom att i bergspredikan (Matt. 5-7) framhålla att lagen också kräver att hela vårt hjärta är med. Att inte ha några andra gudar är inte bara att avhålla sig från yttre avgudar och falska religioner. Det är framför allt att vi skall älska den ende, sanne Guden **över allting och rätta oss efter Hans vilja i allt**. Jesus säger i vår text:

Var alltså fullkomliga, så som er himmelske Far är fullkomlig (Matt. 5:48).

Gud begär i sin lag att varje människa skall vara lika fullkomlig som Fadern i sin kärlek. Detta är ett hisnande anspråk. Det innebär att människan måste vara absolut helig och ren i allting. En del religiösa rörelser har försökt ställa upp detta som en regel för människan: absolut ärlighet, absolut renhet, absolut osjälviskhet och absolut kärlek (Oxfordgruppen, Frank Buchman, MRA, Wesley och metodismen m.fl.). Så har det i alla tider funnits munkrörelser, helgelseörelser och andra som försökt sätta ribban så högt som möjligt och verkligen kämpat för att människan genom sina allra högsta och bästa ansträngningar skulle kunna behaga Gud. Men den fullkomlighet som Gud kräver i lagen är långt, långt högre. Jesus använder en bild och säger:

Det är lättare för en kamel att komma igenom ett nålsöga än för en rik att komma in i Guds rike (Luk. 18:25).

Med rik menar då Jesus inte bara den som har mycket pengar, utan den som är rik på sitt eget, den som kommer inför Gud med sina egna gärningar. För den som försöker att bli frälst genom lagen är det omöjligt. Kamelen är mycket, mycket större än ett nålsöga!

De som då hörde Jesus sade:

"Vem kan då bli frälst?" Jesus svarade: "Det som är omöjligt för människor är möjligt för Gud." (Luk. 18:26f).

Människan kan omöjligt uppfylla lagen eftersom hon är en syndare. Lagens uppgift är inte att föra oss till Gud, utan att **visa att vi är förlorade**, att vi - hur mycket vi än anstränger oss - är och förblir utestängda från den himmelska lustgården När Adam och Eva drevs ut ur paradiset satte Gud ett par keruber (änglar) som skulle hindra någon att komma in där. Det var en bild av att det är Gud själv som hindrar oss att komma in i himmelriket genom lagen och våra egna gärningar.

Lagen måste därför förkunnas i den kristna kyrkan så att människan förstår sin synd och totala oförmåga att av egen kraft bli frälst. Guds Ord säger:

Ingen rättfärdig finns, inte en enda. Ingen finns som förstår, ingen som söker Gud. Alla har avfallit, alla är fördärvade. Ingen finns som gör det goda, inte en enda (Rom. 3:11f).

3. Jesu och apostlarnas lära om evangelium

Vår text säger:

Er himmelske Far ... låter sin sol gå upp över både onda och goda och låter det regna över både rättfärdiga och orättfärdiga (v. 45).

Vi människor får alla del av Gud goda skapelse. I sin nåd låter Gud sol och regn omväxla så att vi kan leva. Han gör ingen skillnad mellan onda och goda, rättfärdiga och orättfärdiga. Han älskar alla människor utan undantag.

Men Gud ser också att varje människa är full med synd. Hans vrede brinner över synden och hela världen står med skuld inför Gud. Det skulle inte vara mer än rätt om Gud lät alla människor förgås och straffas med evig vrede. Det är vad vi alla har förtjänat.

Men liksom Gud låter skapelsens sol och regn flöda över oss, så har han i sin kärlek till oss sänt sin egen Son, Jesus Kristus, för att försona hela världen synd. Vi kunde inte uppfylla lagen, men människan Jesus är fullkomlig, och Han har ensam uppfyllt Guds lag. Som Guds evige Son hade han inte behövt göra detta, ty Laggivaren själv står över lagen. Men i sin kärlek till oss gick Kristus frivilligt in under lagen i vårt ställe. Det står skrivet:

Så länge vi var omyndiga var vi slavar under världens makter. Men när tiden var inne sände Gud sin Son, född av kvinna och ställd under lagen, för att friköpa dem som stod under lagen så att vi skulle få söners rätt (Gal. 4:3-5).

Vi kan inte uppfylla lagen. Det är totalt omöjligt. Ribban ligger alldeles för högt. Men Jesus Kristus har uppfyllt lagen i vårt ställe. Han skänker oss detta i evangelium som en fri gåva som det står i psalmen:

Han fullgjorde vad vi borde och blev vår rättfärdighet. Han avvände vårt elände för båd' tid och evighet. Han förvärvade att vi ärvde ljus och frid och salighet (Sv. Ps. 106:2).

Bibelns djupa och underbara evangelium är Kristi försoning: Han uppfyllde lagen och led straffet för alla våra synder. Vi kallar det Kristi ställföreträdande verk. Han har gjort allting fullkomligt i vårt ställe, i alla människors ställe. Precis som skapelsens sol och regn

kommer över alla människor, så har nådens sol och regn genom Kristus kommit över hela världen. Ingen enda människa är utesluten. Det står ju:

Han är försoningen för våra synder, och inte bara för våra utan också för hela världens (Joh. 2:2).

Lägg väl märke till detta: Inte bara för våra synder, utan för hela världens synder. När Jesus uppfyllde lagen friköpte han alla som stod under lagen, alla människor. Och när Han dog på korset dog han inte bara för de fromma, utan för alla människor.

Hur får vi då del av denna utesägliga nåd? Svaret är enkelt: **Tro evangelium!** Du behöver inte göra någonting utan endast ta emot vad Gud räcker fram till dig. Gud erbjuder varje människa det eviga livet som en fri gåva. Tro på det, så har du det. Ja, men jag kan inte tro, säger du. Det är sant. Ingen människa kan tro. För människor är det omöjligt. Men när vi först lyssnar på Guds lag och blir förkrossade och sedan lyssnar på löftet i evangeliet och dopet, verkar Gud själv tron i våra hjärtan.

Gud gör ensam detta under. Han skänker människan tron som förtröstar på Kristus. Han både kallar, omvänder och rättfärdiggör oss genom tron. Men för att vi skall få tron har Gud inrättat evangelieförkunnelsens ämbete. Han låter sitt ord predikas i hela världen. Han befäller sin kyrka att döpa, förkunna avlösningen i bikten och förlåtelsen i den heliga nattvardens sakrament. Så föder han oss på nytt, ger oss sin helige Ande och ger oss en ny människa, som verkligen kan älska sina fiender. Denna kärlek kommer från Gud och är ett tecken på att en kristen har börjat tro på sin Frälsare. Ty det står:

Guds kärlek är utgjuten i våra hjärtan genom den helige Ande som han har gett oss (Rom. 5:5).

Så börjar en kristen göra de gärningar som lagen djupast kräver. Det sker inte fullkomligt, eftersom den gamla människan finns kvar och stretar emot så länge vi lever. Men det är ändå ett under som sker i varje kristen människas hjärta. Den helige Ande tar sin boning i hennes hjärta, och Anden tändar en levande kärlek till Gud och nästan. Så börjar Guds lag att uppfyllas i den troende, och detta kommer att fullbordas när våra kroppar dör och sedan uppstår i fullkomlig renhet, befriade från all synd.

Amen.